

**PEDAGOGISCHE EN
DIDACTISCHE BASIS**
UITGANGSPUNTEN

Uitgangspunten binnen de pedagogische en didactische basis

Een sterke pedagogische en didactische basis ontstaat niet door losse onderdelen naast elkaar te zetten, maar door een samenhangend geheel dat elke dag zichtbaar wordt in de klas. Hoe kijken we naar leerlingen, hoe handelen we en hoe werken we als professionals samen? Door hier bewust en dagelijks in te investeren, creëren we een leeromgeving waarin leerlingen kunnen groeien en waarin leerkrachten zich gesteund voelen in hun werk.

Definiëring van de pedagogische en didactische basis in het onderwijs

- Pedagogisch: het ondersteunen en begeleiden van de algehele ontwikkeling van leerlingen.
- Didactisch: het leerproces doelgericht, effectief en begrijpelijk maken.
- Basis: het fundament dat nodig is voor een gezonde en evenwichtige ontwikkeling.

Dit fundament bouw je als schoolteam samen. Het is de ondergrond waarop ieder kind zich positief kan ontwikkelen. De focus ligt op wat een leerling nodig heeft om tot leren te komen, hoe hij of zij zich goed kan ontwikkelen en hoe de school daarin kan begeleiden en ondersteunen.

Uitgangspunten voor sterk pedagogisch en didactisch handelen

Om een inclusieve leeromgeving te realiseren, kun je werken met een aantal essentiële uitgangspunten. Deze vormen de basis van het dagelijks handelen in de klas en helpen ons om leerlingen veiligheid, structuur en optimale leerkansen te bieden. Binnen de school is het waardevol om deze uitgangspunten regelmatig samen te bespreken en te verdiepen. Hoe ziet dit er bij ons uit? Waar zijn we sterk in? Waar kunnen we groeien? Door hierover met elkaar in gesprek te gaan, versterken we het fundament van de school.

 Leerkracht handelen

 Omgang & relaties

 Veiligheid & vertrouwen

 Sociaal-emotionele ontwikkeling

 Regels & structuur

 Autonomie & verantwoordelijkheid

SAMEN STERK IN ONDERWIJS

Pedagogische & Didactische Basis

 Didactiek

 Stimulerende leeromgeving

 Normaliseren

 Gelijkwaardigheid & respect

 Samenwerking met ouders

 Visie, basis en schoolbrede aanpak

Gebruik de reflectievragen voor verdieping

Uitwerking van de uitgangspunten

Leerkrachthandelen

Sterk leerkrachthandelen staat voor bewust en doelgericht keuzes maken die het leren en welbevinden van leerlingen versterken. Je weet welke professionele rol je wilt vervullen, je reflecteert op je handelen en je durft ondersteuning te vragen wanneer dat nodig is.

Reflectievragen

- Welke leerkracht wil ik zijn voor deze groep?
- Wat is mijn pedagogische en didactische opdracht dit jaar?
- Waar kan ik mij in ontwikkelen om mijn handelen te versterken?
- Hoe reageer ik in lastige situaties, en wanneer schakel ik collega's in?
- Hoe bewust zijn we als team van onze invloed op leren en welbevinden?
- Hoe structureel reflecteren we samen op ons handelen?
- Hoe nemen we nieuwe collega's mee in onze pedagogische en didactische basis?

Veiligheid en vertrouwen

Een gevoel van veiligheid ontstaat wanneer leerlingen weten waar ze aan toe zijn. Een voorspelbare dagstructuur, duidelijke routines en persoonlijke aandacht geven rust, overzicht en vertrouwen. Denk aan begroeten bij de deur, check-ins en een eenduidige aanpak in klassenmanagement. Door als team eenduidig te werken en leerlingen dagelijks te zien, ontstaat een stabiele basis waarin een leerling zich veilig kan ontwikkelen.

Reflectievragen

- Hoe voorspelbaar is onze schooldag voor leerlingen en hoe maken we dit zichtbaar?
- Welke routines geven rust en welke vragen om aanscherping?
- Hoe consequent zijn we als team in taalgebruik, regels en verwachtingen?
- Hoe gaan we om met verzuim en terugkeer na afwezigheid?

Omgang en relaties

Een positief pedagogisch klimaat ontstaat wanneer leerlingen zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen. Een positieve relatie tussen leerkracht en leerlingen, en tussen leerlingen onderling, versterkt het welbevinden en zorgt voor een veilige leeromgeving. Warm taalgebruik, duidelijke gedragsverwachtingen en aandacht voor groepsdynamiek helpen hierbij.

Reflectievragen

- Hoe zorgen we dat elke leerling zich gezien en gewaardeerd voelt in de groep? En hoe weten we dit? Waar kunnen we dit aan signaleren?
- Hoe investeren we bewust in relaties met alle leerlingen?
- Hoe volgen en bespreken we de groepsdynamiek, en hoe sturen we hier tijdig op bij?
- Hoeveel ruimte ervaren leerlingen om zichzelf te zijn binnen de groep?

Sociaal-emotionele ontwikkeling

De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gestimuleerd wanneer er dagelijks aandacht is voor emoties, sociale vaardigheden en onderlinge relaties. Door te werken met een SEL-programma, actief te oefenen met sociale vaardigheden en te reflecteren op conflicten, leren leerlingen zichzelf beter begrijpen en met anderen omgaan. Korte check-ins op welbevinden maken dit onderdeel van de dagelijkse routine.

Reflectievragen

- Hoe bespreken we emoties, fouten en verschillen in de klas?
- Hoe laten we leerlingen ervaren dat emoties er mogen zijn?
- Hoe zorgen we dat leerlingen weten dat ze niet alleen staan in wat ze voelen of meemaken?

Regels en structuur

Een duidelijke structuur geeft leerlingen rust, overzicht en houvast. Door te werken met een klein aantal klassenafspraken (3 tot 5) en vaste routines waarin de klassenafspraken het hele jaar door besproken worden, ontstaat een voorspelbare leeromgeving waarin leerlingen weten wat er van hen verwacht wordt. Een overzichtelijke klas, een rustige start (check in) en een duidelijke afsluiting van de dag (check out) versterken dit gevoel van veiligheid.

Reflectievragen

- Hoe voorspelbaar is onze schooldag voor leerlingen en hoe maken we dit zichtbaar?
- Welke routines ondersteunen het leren en welke vragen om aanscherping?
- Heeft elke klas klassenafspraken, wanneer en hoe vaak worden deze besproken en geëvalueerd?
- Hoe consequent zijn we als team in regels, taalgebruik en verwachtingen?

Autonomie en verantwoordelijkheid

Autonomie en verantwoordelijkheid kunnen groeien wanneer leerlingen ervaren dat hun keuzes ertoe doen. Door ruimte te geven en eigen keuzes te laten maken, te werken met persoonlijke leerdoelen en rollen in de klas te verdelen, leren leerlingen richting geven aan hun eigen leerproces en verantwoordelijkheid te nemen.

Reflectievragen

- Hoeveel keuzevrijheid bieden we leerlingen in hun werk en leerproces?
- Werken we met persoonlijke leerdoelen en hoe volgen we de voortgang?
- Hoe stimuleren we eigenaarschap en zelfregulatie in dagelijkse situaties? Wat kunnen we hier concreet voor inzetten?
- Welke rollen en verantwoordelijkheden geven we leerlingen in de klas?
- Hoe laten we leerlingen merken dat hun bijdrage waardevol is voor de groep?

Didactiek

Sterke didactiek betekent dat leerlingen weten wat ze leren, waarom ze dat leren en hoe ze succes kunnen behalen. Heldere doelen, effectieve instructie, differentiatie en gerichte feedback zorgen ervoor dat leerlingen grip krijgen op hun leerproces. Door af te wisselen in werkvormen en ruimte te geven voor denken, verwoorden en samenwerken, ontstaat effectief leren.

Reflectievragen

- Hoe helder en zichtbaar zijn onze leerdoelen en succescriteria voor leerlingen?
- Hoe effectief zetten we instructiemodellen? Hoe doen we dit in de praktijk en waarin kunnen we dit terug zien?
- Hoe controleren we na de instructie of leerlingen het echt begrijpen?
- Hoe passen we differentiatie toe in zowel aanpak als verwerking?
- Hoe geven we feedback die het leren vooruithelpt en gericht is op proces in plaats van prestatie?

Stimulerende leeromgeving

Een stimulerende leeromgeving nodigt leerlingen uit om te ontdekken, te onderzoeken en samen te werken. De fysieke ruimte ondersteunt het leren wanneer materialen toegankelijk zijn, hoeken aansluiten bij het thema en de leerdoelen en er zowel binnen als buiten een stimulerende ruimte is. Een rijke, uitnodigende omgeving stimuleert zelfstandig handelen en versterkt betrokkenheid.

Reflectievragen

- Hoe ondersteunend is onze fysieke leeromgeving voor leren en gedrag?
- Zijn materialen toegankelijk en uitnodigend voor leerlingen?
- Hoe benutten we de buitenruimte als aanvullende leeromgeving?
- In hoeverre nodigt onze omgeving uit tot nieuwsgierigheid, onderzoek en creativiteit?

Gelijkwaardigheid en respect

Door diversiteit zichtbaar te maken, leren leerlingen verschillen te waarderen en creëer je verbinding tussen leerlingen. Wanneer leerlingen zichzelf herkennen in de omgeving en ervaren dat verschillen ertoe doen versterk je gelijkwaardigheid en respect. Maatjessystemen en groepsdoorbrekende werkvormen versterken onderlinge verbinding en zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort.

Reflectievragen

- Hoe zichtbaar is diversiteit in onze school en in het materiaal dat we gebruiken?
- Hoe zorgen we dat leerlingen zichzelf herkennen in boeken, voorbeelden en materialen?
- Hoe leren we leerlingen verschillen waarderen in plaats van alleen accepteren?
- Hoe bouwen we aan een inclusief schoolklimaat waarin iedereen zich welkom en gezien voelt?

Normaliseren

Normaliseren betekent dat fouten, emoties en verschillen worden gezien als een onderdeel van leren en opgroeien. Door dit als leerkracht zichtbaar te maken, te benoemen en er open over te praten, ontstaat een veilige leer- en ontwikkelcultuur waarin leerlingen fouten durven maken, gevoelens benoemen en zichzelf kunnen zijn.

Reflectievragen

- Hoe normaliseren we emoties, fouten en verschillen in de klas?
- Hoe maken we fouten zichtbaar en bespreekbaar, ook als ze van onszelf zijn?
- Hoe zorgen we dat leerlingen ervaren dat ze niet alleen zijn in wat ze voelen of meemaken?
- Hoe geven we erkenning aan emoties, terwijl we ook laten zien dat ze bij het leven en leren horen?

Samenwerking met ouders; ouderverbondenheid

Een positieve samenwerking met ouders ontstaat wanneer zij zich gezien, gehoord en serieus genomen voelen. Warme en duidelijke communicatie, startgesprekken en tijdige afstemming over de ontwikkeling van hun kind leggen hiervoor een stevige basis. Door ouders actief te betrekken bij thema's, projecten en belangrijke momenten groeit een gedeelde verantwoordelijkheid en ontstaat er een hechte verbinding tussen thuis en school.

Reflectievragen

- Hoe laagdrempelig en warm is onze communicatie met ouders?
- Hoe benutten we startgesprekken om een stevige basis van vertrouwen te leggen?
- Hoe transparant zijn we over de ontwikkeling en het welbevinden van leerlingen?
- Hoe betrekken we ouders bij thema's, projecten en vieringen?
- Hoe gaan we om met ouders die moeilijk te bereiken zijn? Of waarbij de samenwerking moeizaam verloopt?

Deze uitgangspunten en reflectievragen kunnen jullie als team helpen om de pedagogische en didactische basis verder te verdiepen en versterken. Door hierover met elkaar in gesprek te gaan, elkaar te bevragen en samen te reflecteren, bouwen jullie stap voor stap aan het fundament dat nodig is voor een gezonde en evenwichtige ontwikkeling.